

LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu
na rok 2027

Lista przedsięwzięć priorytetowych stanowi uszczegółowienie głównych kierunków działań wynikających z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2025.647 t.j. z dnia 2025.05.19 z późn. zm.) oraz Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu na lata 2025-2028.

Wydatkowanie środków finansowych Funduszu następować będzie w oparciu o wyszczególnione w liście priorytety oraz zgodnie z przedstawioną poniżej hierarchią:

- 1) Wspieranie przedsięwzięć związanych z transformacją energetyczną, w szczególności z redukcją emisji gazów cieplarnianych, jako kluczowych przedsięwzięć mających wpływ na ograniczanie negatywnego wpływu na klimat i środowisko naturalne. Priorytetowo wspierane będą działania przyczyniające się również do wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej, wsparcia dla rozwoju technologii zero- i niskoemisyjnych, zrównoważonego rozwoju gospodarczego i magazynowania energii.
- 2) Wspieranie projektów służących poprawie jakości powietrza oraz wdrażanie polityki energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej. Poprawa jakości powietrza powinna być ukierunkowana na unikanie, zapobieganie lub ograniczanie szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko jako całości, a także utrzymanie jakości powietrza (również tam, gdzie jest ona aktualnie dobra). Realizowane przedsięwzięcia powinny być nakierowane na redukcję niskiej emisji (m.in. przez wsparcie wymiany pieców węglowych w budynkach wielo- i jednorodzinnych oraz rozwój zeroemisyjnego transportu, w tym publicznego).
- 3) Finansowanie przedsięwzięć służących gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowaniu odpadami. Celem działań w tym zakresie jest wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, czyli w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie.
- 4) W zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej potrzebne jest dalsze wspieranie zadań mających na celu poprawę jakości wód, ochronę zasobów wodnych i retencję wody. Cele te będą realizowane poprzez wspieranie takich działań jak m.in.: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci kanalizacyjnych oraz instalacji do przetwarzania i zagospodarowania osadów ściekowych – odpadu powstającego w trakcie mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków jak również budowa i modernizacja zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę.

- 5) Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów ma mająca na zadanie zapewnienie trwałego istnienia różnorodnych form życia na Ziemi oraz zachowanie ekosystemów w ich naturalnym stanie lub najlepszym możliwym do osiągnięcia, ochronę zagrożonych gatunków, zachowanie dziedzictwa genetycznego, zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów oraz ochronę usług ekosystemowych.
- 6) Adaptacja do zmian klimatu (cel horyzontalny) w kierunkach przeciwdziałania przed skutkami zmian klimatu, zagrożeń naturalnych, poważnych awarii i klęsk żywiołowych oraz usprawnienia usuwania ich skutków. Upowszechnienie rozwiązań służących poprawie jakości życia mieszkańców oraz poprawiających odporność miast na skutki zmian klimatu (w tym zielono – niebieskiej infrastruktury), jak również zwiększających przystosowanie do zmian klimatu na terenach wiejskich.
- 7) Rozwijanie innowacyjności w ochronie środowiska jako ważnego horyzontalnego celu dla wielu dziedzin ochrony środowiska, w tym wsparcie rozwoju innowacyjnych technologii w zakresie innowacji: produktowej, technologicznej lub procesowej oraz technologii wodorowych.
- 8) Finansowanie przedsięwzięć wynikających z zawartych umów w latach ubiegłych z konsekwencjami wypłat w roku 2027.
- 9) Programy priorytetowe Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie realizowane we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w okresie obowiązywania przedmiotowej listy.
- 10) Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do pełnego wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska.
- 11) Dofinansowanie pozostałych zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wymienionych w poniższych priorytetach.

Priorytet I – OCHRONA ATMOSFERY (OA)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał realizację przedsięwzięć związanych z transformacją energetyczną, ograniczeniem zużycia energii i redukcją gazów cieplarnianych, wzrostem udziału odnawialnych źródeł energii, poprawą efektywności energetycznej, ograniczaniem niskiej emisji, jak również wsparciem dla rozwoju technologii niskoemisyjnych, zrównoważonego rozwoju gospodarczego, m.in. w zakresie: budowy i modernizacji systemów wytwarzania, przesyłu, magazynowania energii cieplnej i elektrycznej;

1. wprowadzania mniej uciążliwych dla środowiska nośników energii oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i paliw alternatywnych;
2. wprowadzania nisko- i zeroemisyjnych technologii spalania;
3. wspieranie ekologicznych form transportu, ze szczególnym priorytetem dla zeroemisyjnych.
4. ograniczenia zużycia energii poprzez modernizacje energetyczną obejmującą m.in.: termomodernizację, modernizację oświetlenia, instalacji grzewczych i źródeł wytwarzania ciepła, chłodu i energii elektrycznej, modernizację/budowę klimatyzacji - szczególnie z odzyskiem ciepła, zakupu i montaż energooszczędnych maszyn i urządzeń;
5. wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków;

6. wykorzystania nadwyżek i ograniczanie strat ciepła;
7. tworzenia lub modernizacji systemów kontrolno - pomiarowych zużycia ciepła, chłodu lub energii elektrycznej;
8. uruchamiania produkcji urządzeń, wyrobów i technologii służących ochronie środowiska, w tym odnawialnym źródłom energii;
9. zakup wyposażenia, urządzeń i pojazdów nisko- i zeroemisyjnych;
10. opracowywania i wdrażania nowych technik i technologii dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz efektywnego wykorzystania paliw i energii;
11. ograniczenie emisji lotnych związków organicznych;
12. eliminowania stosowania freonów, halonów i innych gazów niszczących warstwę ozonową atmosfery;
13. ograniczenia emisji niezorganizowanej;
14. budowy i modernizacji instalacji i urządzeń oczyszczania gazów odlotowych, w tym instalacji i urządzeń odpylających;
15. opracowywania programów ochrony powietrza.

Priorytet II – OCHRONA WÓD (OW)

1. W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał: działania związane z wdrożeniem programu działań w zakresie zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu;
2. ochronę i poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a w szczególności budowę i modernizację systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz gospodarki osadowej;
3. ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych;
4. ograniczenie powstawania ścieków i zużycia wody;
5. ochrona zasobów wodnych i retencja wody.

Priorytet III – GOSPODARKA WODNA (GW)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z racjonalnym gospodarowaniem wodą, w tym działania skierowane na zatrzymanie spływu wód powierzchniowych, modernizację i tworzenie systemów melioracji i retencjonowania wody oraz wykorzystywania wody opadowej i roztopowej;
2. wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym dotyczących instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej, zaopatrzenia ludności w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz instalacji i urządzeń służących ponownemu wykorzystaniu wód;
3. działania związane z renaturyzacją rzek jako istotnego elementu zrównoważonej gospodarki wodnej, zwiększającego odporność na susze i powodzie.

Priorytet IV – GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI (OZ)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego składowania odpadów, w tym rekultywacja składowisk odpadów komunalnych;
2. ograniczenie wytwarzania odpadów i zwiększenie ich wykorzystania, w tym tworzenie systemów zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów;
3. unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych oraz powstających w związku z transportem samochodowym, w tym wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomu odzysku;
4. unieszkodliwianie i gospodarcze wykorzystanie komunalnych osadów ściekowych;
5. tworzenie regionalnych składowisk odpadów oraz zakładów segregacji i przerobu odpadów komunalnych zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami;
6. likwidacja nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych;
7. usuwanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;
8. działania techniczno-organizacyjne (np. zakup sprzętu) w zakresie gospodarki odpadami, w tym zagospodarowanie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych oraz komunalnych osadów ściekowych;
9. wprowadzenie nowoczesnego systemu unieszkodliwiania i gospodarczego wykorzystania odpadów powstających w sektorze gospodarczym;
10. rekultywację gruntów i terenów zdegradowanych;
11. przedsięwzięcia związane z niepolegającą na samooczyszczeniu remediacją historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, jeżeli obowiązującym do przeprowadzenia remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska lub władająca powierzchnią ziemi jednostka samorządu terytorialnego;
12. ochronę i racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego gleb;
13. budowę lub modernizację instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów;
14. zagospodarowanie i unieszkodliwienie substancji zubożających warstwę ozonową;
15. działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
16. zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego;
17. opracowywanie i aktualizację planów gospodarki odpadami.

Priorytet V – OCHRONA PRZYRODY ORAZ KRAJOBRAZU I LEŚNICTWA (OP)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. ochronę obiektów przyrodniczych wymagających ochrony w świetle wymogów prawa;
2. zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym na obszarach chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, ze szczególnym

uwzględnieniem rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz obszarach objętych programem „NATURA 2000”;

3. działania związane z urządzaniem, utrzymaniem i zachowaniem terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków i ogrodów, w tym m.in.: będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
4. przedsięwzięcia związane z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin i zwierząt;
5. odbudowę populacji gatunków rodzimych roślin, zwierząt i innych organizmów;
6. likwidację gatunków inwazyjnych (roślin, zwierząt);
7. zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne, w tym przedsięwzięcia związane z leśnictwem adaptacyjnym;
8. ochronę naturalnych zbiorników wodnych i tworzenie biotopów na potrzeby rewitalizacji środowiska na obszarach chronionych;
9. prace badawcze i projektowe związane z dokumentowaniem zasobów przyrody oraz ich ochroną;
10. opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie;
11. opracowywanie audytów krajobrazowych;

Priorytet VI – EDUKACJA EKOLOGICZNA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA (EE)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. rozwój bazy dydaktycznej wraz z doposażeniem w sprzęt i pomoce dydaktyczne służące edukacji ekologicznej prowadzonej m.in. przez parki krajobrazowe, nadleśnictwa oraz wiodące placówki edukacyjne, w tym na obszarach włączonych w sieć NATURA 2000;
2. kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska mających na celu propagowanie działań proekologicznych dotyczących transformacji energetycznej, poprawy jakości powietrza, gospodarki obiegu zamkniętego GOZ, gospodarki wodnej i ochrony wód, bioróżnorodności oraz zasad zrównoważonego rozwoju, w tym adaptacji do zmian klimatu poprzez wspieranie upowszechniania wiedzy ekologicznej tj.:
 - a) realizację programów edukacyjnych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej;
 - b) cykliczne audycje radiowe i telewizyjne;
 - c) kampanie informacyjno-edukacyjne;
 - d) wydawnictwa, czasopisma i publikacje;
 - e) konferencje krajowe i międzynarodowe z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
 - f) konkursy i olimpiady;
 - g) targi i wystawy promujące nowoczesne rozwiązania z zakresu ochrony środowiska i przyrody;
 - h) szkolenia dla nauczycieli i edukatorów z zakresu edukacji ekologicznej;
 - i) podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji u osób zajmujących się tematami ochrony środowiska, w strukturach samorządowych;
3. upowszechnianie wyników badań naukowych w zakresie ochrony środowiska i przyrody;
4. upowszechnianie informacji i wiedzy o stanie środowiska i przyrody;

5. działania i inicjatywy służące przeciwdziałaniu dezinformacji klimatycznej, energetycznej i środowiskowej.

Priorytet VII – MONITORING ŚRODOWISKA (MN)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. rozwój bazy laboratoryjnej w zakresie monitoringu środowiska, w tym głównie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (zakupy aparatury kontrolno-pomiarowej, wyposażenia laboratoryjnego, budowa i rozbudowa oraz adaptacja pomieszczeń laboratoryjnych, sprzęt transportowy, zakupy i remonty infrastruktury technicznej) oraz rozwój sieci pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska;
2. prowadzenie pomiarów, badań analitycznych stanu środowiska oraz opracowywanie i publikowanie ich wyników w szczególności realizowanych na podstawie wojewódzkiego programu monitoringu opracowanego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska;
3. prowadzenie monitoringu przyrodniczego;
4. tworzenie systemów informatycznych Państwowego Monitoringu Środowiska;
5. wparcie i tworzenie systemów monitoringu powietrza;

Priorytet VIII – ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA SKUTKÓW POWAŻNYCH AWARII I KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH (NZ)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z zapobieganiem poważnym awariom i klęskom żywiołowym, a także likwidacją ich skutków, w tym tworzenie systemów przeciwdziałania zagrożeniom środowiska;
2. wspomaganie tworzenia i rozbudowy systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ratownictwa chemicznego i ekologicznego, w tym dofinansowanie do zakupu sprzętu i specjalistycznego wyposażania;
3. remont i odtwarzanie obiektów ochrony środowiska i gospodarki wodnej zniszczonych na skutek powstania klęsk żywiołowych.

Priorytet IX – ZADANIA MIĘDZYDZIEDZINOWE (PD)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu, w tym inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę, w tym wzmacnianie odporności infrastruktury, ochrona przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi powodzi i suszy, zarządzanie ryzykiem klimatycznym;
2. wsparcie samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w budowaniu odporności na zmiany klimatu;
3. systemy zmierzające do tworzenia gospodarek o obiegu zamkniętym (GOZ) w celu minimalizowania zużycia surowców oraz powstawania odpadów;
4. wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i przyrody;

5. przeciwdziałanie powstawaniu zanieczyszczeń - wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii opartych na czystszej produkcji oraz międzynarodowych systemów proekologicznego zarządzania przedsiębiorstwem;
6. badania naukowe, ekspertyzy, programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe służące ochronie środowiska i przyrody;
7. profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia norm jakości powietrza, gleby i wody;
8. tworzenie i rozwój systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat;
9. przygotowanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, w tym plany i programy oraz oceny i studia wykonalności;
10. realizację projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej;
11. nabywanie, utrzymanie, obsługę i zabezpieczenie specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody;
12. rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska i przyrody;
13. wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
14. przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i funkcjonowaniem systemu ekozarządzania i audytu (EMAS).

Priorytet X – OGRANICZENIE EMISJI HAŁASU I JEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (OH)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. opracowywanie map akustycznych wraz z planami działania oraz programów ochrony przed hałasem;
2. zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko;
3. wprowadzanie technologii i urządzeń pozwalających na zmniejszenie emisji hałasu;
4. budowę ekranów akustycznych;
5. zakup wyposażenia, urządzeń i pojazdów o niskiej emisji hałasu.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu może finansować inne przedsięwzięcia niemieszczące się w Liście przedsięwzięć priorytetowych, które zostały określone w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska i innych dokumentach z nią powiązanych służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wynikające z zasad zrównoważonego rozwoju.